

21. До розрахунку витрат енергії на процес замішування тіста

Андрій Анісімов, Михайло Ільчук, Віталій Рачок, Юлія Теличкун
Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. Кількісною оцінкою якості виконання процесу замішування тіста в тістомісильних машинах як періодичної так і безперервної дії є загальні та питомі витрати енергії на замішування 1 г тіста. Визначення витрат енергії необхідне для розрахунку тістомісильної машини та енергетичного аналізу окремих стадій процесу, вдосконалення механізму й обґрунтування параметрів окремих стадій замісу в залежності від подальших операцій технологічного процесу.

Матеріали і методи. Наведені рекомендації щодо визначення енерговитрат базуються на аналізі сучасної наукової літератури.

Результати та обговорення. Кількість енергії, яка витрачається на замішування може бути визначена експериментальним шляхом та розрахована за запропонованою методикою проф. О.Т. Лісовенка. У більшості сучасних тістомісильних машин процес замішування здійснюється в результаті обертального руху однієї або декількох місильних лопатей. Баланс енергії для тістомісильної машини з обертним рухом місильної лопаті визначається на один цикл місильної лопаті:

Для порівняння показників енергозатрат різних типів тістомісильних машин їх варто перерахувати на 1 г тіста за рівнянням:

$$A_{\text{пит}} = \left(\frac{\tau_3 n}{m_t} \right) A_i$$

де – питомі витрати енергії на 1 г тіста, Дж/г.

За величиною витрат енергії на замішування можна розрахувати інтенсивність процесу:

$$U = \frac{A_{\text{пит}}}{\tau}, \frac{\text{Дж}}{\text{г с}}$$

Однак порівняння експериментальних даних з результатами розрахунків конкретної тістомісильної машини показує, що вони суттєво відрізняються. Розрахунок не враховує в повній мірі витрат енергії на в'язке тертя маси тіста підчас перемішування та зміну структурно- механічних властивостей тістової маси, переходу під час замішування від окремих порошкоподібної і рідкої мас до складної структури, яка характеризується не'ютоновськими властивостями.

Метою процесу замішування є не тільки рівномірний розподіл компонентів, що досягається на першому етапі процесу замішування і потребує найменших витрат енергії, але і досягнення відповідних реологічних властивостей, що є важливим для визначення готовності тіста до подальших стадій технологічного процесу. Витрати енергії на даний процес є значними і практично не враховуються в методиці розрахунку.

Висновки. Останні теоретичні та експериментальні дослідження процесу замішування пшеничного тіста доводять необхідність внесення змін в методику розрахунку витрат енергії на процес замішування, виключення формального підходу до даного процесу та врахування витрат енергії на структурні перетворення, які є визначальними з точки зору і витрат енергії і якості тістового напівфабрикату.

Література

1. Теличкун В.І., Гавва О.М., Теличкун Ю.С., Губеня О.О., Десик М.Г., Чепелюк О.М. (2017), *Технологічні комплекси харчових виробництв: Навчальний посібник*, Видавництво «Сталь», Київ.
2. Бабанов І.Г., Гавва О.М., Бабанова О.І., Чепелюк О.М., Беседа С.Д (2015), *Монтаж, експлуатація, діагностика та ремонт обладнання м'ясопереробних підприємств: підручник*, Видавництво «Сталь», Київ.